

Krönika

Ett sjömättningsäventyr

Jag bultar ytterligare en gång på dörren. Denna gång inte lika försynt, nu kraftfullt med en knuten näve. Dunk, dunk, dunk.tystnad. Jag väntar och funderar på om han glömt att jag är med? Kan han ha åkt till mötet och med sjöräddningskillarna utan mig? I samma stund slits dörren upp och min Chef står framför mig, yrvaken i bara kalsongerna. Håret står på ända och med en väsande whiskeysprucken röst får jag frågan.

- "Hur mycket är klockan?"
- "Fem minuter i nio, svarar jag med en svag stämma.
- "Vad i hel.....te, varför har du inte väckt mig tidigare?"
- "Ööö...visste inte att det ingick i min arbetsbeskrivning att hålla ordning på chefen, viskade jag.

Detta var den överraskande starten på det uppdrag som senare kom att framstå som ett av de allra roligaste jobb jag haft under mina 30 år inom lantmäteribranschen. Året var 1981 och jag var 23 år, nykläckt mätningsingenjör med anställning på Scandiaconsult som numera ingår i Ramböll-koncernen. Den chockerande starten utspelades på försommaren på anrika stadshotellet i Västervik. Jag fick den stora äran att vara med i en spännande sjömättnings- och bottenundersökningsuppdrag för en ny likströmskabel mellan Västervik och Visby. För alla er som inte har varit med lika länge som jag i branschen ägde detta rum före den globala satellitpositioneringens intåg i Sverige. Navigeringen utfördes därför med dåtidens avancerade navigeringssystem, Motorolas miniranger. Utrustning inhyrdes från sjöfartsverket och ett antal sändare, transpondrar placerades ut på strategiska höjder för optimal mottagning och för beräkning av fartygets position, bl.a. på Ölands norra udde, Gotlands inland, fyren vid Kungsgrundet, och Fårhults-masten utanför Västervik. Den senare sträcker sig hela 335 meter upp mot den blå himlen och är därmed en av landets högsta TV-master.

När Chefen och jag några dagar senare mötte upp de två ingenjörerna från televerket, vid Fårhults-masten utanför Västervik, för att surra fast vår sändare fick jag den stora förmånen att ta mig till toppen av denna mast trots att det var emot alla regler. På med overall och hjälm och livlina, sen trängde vi in oss i en pytteliten skranglig hiss som tog oss upp till 300 meter. De sista 35 meterna fick vi klättra och sen var jag äntligen uppe. Det svajade en ljuv men jag var helt betagen av den vackra utsikten ut över det Småländska kustlandskapet. När alla förberedelser på marken var klara, inmätning av master och transpondrar var på plats, var det dags att påbörja själva sjömätningen. Vi samarbetade med Stockholms universitets marinbiologer, forskare och studenter. Till Västervik kom därför forskningsfartyget "Strombus" med professorn vars namn jag inte kommer ihåg och hans personal som bestod av 5 tuffa killar i åldern 20-35. Med dessa "hotta" killar tillbringade "lilla" jag 3 veckor under högsommaren, på vägarna mellan det vackra Västervik och Visby. Grymt skoj!

Första kvällen då Strombus la till vid Västerviks kaj stod jag och Chefen vid kajen för hälsa dem välkomna till Västervik. Vi båda var mycket förväntansfulla och såg med spänning fram emot att komma igång med sjömätningen. Just när vi skulle gå ombord för att ha en "kick off" som det så fint heter nu för tiden, vad händer inte då? Jo, Chefen snubblar över relingen faller olyckligt och bryter med all sannolikhet både ett och två revben. Jisses! Undrar just om det ingår i min arbetsbeskrivning att pyssla om Chefen?..... ska jag hålla Chefen i handen varje gång vi ska gå ombord på båten? Med gemensamma krafter lyckades vi få Chefen tillbaka till hotellet där han var tvungen att stanna de första dagarna för att återhämta sig. Självt fick jag hålla mitt första projektmöte med våra uppdragsgivare, två ingenjörer från Vattenfall i Stockholm. Jag gick igenom de planerade rutterna över havet och berättade att de tuffa killarna på fartyget skulle ta olika bottenprover för analys. Mötet gick bra även om de båda herrarna såg skeptiska ut när flicksnärtan förklarade att Chefen låg på hotellrummet med två brutna revben men att de inte behövde oroa sig för jag skulle minsann klara navigeringen på egen hand. Ni kanske förstår att jag hade jag en smärre uppförbacke för att vinna deras förtroende för genomförandet av uppdraget.

Ytterligare ett problem för att skapa trovärdighet fick jag en vecka senare då våra uppdragsgivare kom tillbaka till Västervik för uppföljning av arbetets framskridande. De fick följa med på en tur med "Strombus" i Väster-

viks vackra skärgård. Där bestämde de sig för att stanna kvar ytterligare ett dygn nu när chefen lyckats att ta sig ur sängen och jag hjälpt honom över relingen. Det var då jag fick nästa specialuppdrag lämpat för en ung tjej. Nämligen att boka hotellrum till dessa båda herrar. Ingen stor sak tycker säkert många av er. Men då känner ni inte till mina problem med att komma ihåg namn. Idag kan jag skylta på min ålder. Det är "alzheimer light" eller mitt teflonminne som ger sig till känna. Nej, då 1981, kunde jag inte skylta på något då jag i en telefonkiosk i skärgården ringde upp stads-hotellet. – "Jag önska boka två enkelrum till".....ja, till vem?? Vad tusan heter gubbarna?? Jag drog till med Sture Lindström och Åke Karlsson. Det borde inte vara helt fel namn för den generationen, tänkte jag. Det visade sig självklart vara helt fel och nu hade jag ytterligare en uppförbacke i relationsbyggandet med mina uppdragsgivare.

Andra veckan till sjöss så ökade vinden och vi fick invänta lugnare vatten i Visbys hamn. När vi väl startade vår 2:a tur från Visby över till Västervik sög dyningarna i maggropen. Jag satt in i det längsta tålmodigt i kaptenshytten och skötte inställningen av våra rutter. Denna gång var jag tyvärr tvungen att kapitulera och lägga mig raklång på akterdäck med huvudet hängandes utanför kanten. När vi väl kom iland vid Händelöps utanför Västervik, var planen att vända tillbaka direkt. Dyningarna fanns kvar ute till havs och jag ville inget hellre än att hoppa iland. Eftersom min Chef var en förstående man så blev jag befriad och fick istället uppdraget att ta mig över med stora Gotlandsfärjan från Oskarshamn. Sändaren på Stora Karlsö-fyren behövde justeras. Det var just dessa arbetsuppgifter som lyfte detta jobb till skyarna. Visserligen fick jag uppleva sjögång även på båtresan från Gotlands kust till Stora Karlsö. Det var en söndag och båten var fylld med pensionärer som skulle delta i en gudstjänst på ön. På båten fanns därför även prästen, kantorn och en orgel. Hur många av pensionärerna som hade någon behållning av gudstjänsten är en fråga, för var och varannan åldring blev sjösjuk och fick precis som orgeln bäras iland. Jag hade stämt träff med fyrvaktaren som tog emot mig uppe i fyrtornet. När inställningarna på transpondern hade justerats tog fyrvaktaren med mig på en vandring runt ön. Där jag fick beskåda både sillgrisslor och en gotta där turister inte var välkomna och framförallt inte en grotta för dem som lider av klaustrofobi. Efter att ha ålat mig genom en mycket trång passage kunde jag ställa mig upp. Vi lyste med våra ficklampor och ett bedärande valv fyllt med fantastiskt vackra droppstenar uppenbarade sig. Nöjd och glad återvände jag till Visby för att möta upp resten av gänget som kom med Strombus nästa dag.

Havet lugnade ner sig och jag kunde fullfölja de sista turerna på fartyget. Den allra sista turen var magisk. Havet låg kav lugnt, spegelblankt och lockade till bad. Sagt och gjort, mitt ute på havet slog kaptenen av motorerna och jag och alla grabbarna dök i från kaptenshytten ner i det sommarljumma vattnet. Där plaskade vi omkring som barnungar tills vi började fundera på hur tusan vi skulle lyckas klättra upp på fartyget igen. Som tur var hade professorn stannat kvar på fartyget och kunde bistå med hjälp. Väl uppe delade han ut den sedvanliga belöningen efter ett väl utfört arbete....dagens dumleklubba!

Idag, 28 år senare, är jag stadsbyggnadschef i Tyreso kommun och i skrivande stund undrar jag stilla över var äventyret i mina arbetsuppgifter tog vägen och om dagens medarbetare egentligen förstått att det ingår i arbetsuppgifterna att pyssla om sin chef :-).

Elisabeth Argus
elisabeth.argus@tyreso.se

Ps. Uppdraget lyckades och våra uppdragsgivare var nöjda med resultatet. Något år senare rullades likströmskabeln ut över havet över till Gotland. Scandiaconsult fick därefter ytterligare sjömättningsuppdrag, dock utan min medverkan. ds